

اولین همایش ملی معماری، مرمت، شهرسازی و محیط زیست پایدار ۲۸- شهریور ۱۳۹۲

اولین همایش ملی معماری، مرمت، شهرسازی و محیط زیست پایدار

اولین همایش ملی معماری، مرمت، شهرسازی و محیط زیست پایدار ۲۸- شهریور ۱۳۹۲

تفکر ایرانی، زندگی ایرانی، معماری ایرانی

تبیین نقش اقلیم و بهره‌گیری از انرژی در شکل‌دهی به فضای داخلی و حیاط در معماری مناطق سرد و کوهستانی
(نمونه‌ی موردی در خانه پوستی زاده - همدان)

رضاعلی مراد افشاری

دانشجوی کارشناسی ارشد معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان

www.architect_afshari@yahoo.com

هن خرقه خویش پیراستن

به از جامه عاریت حواستن

چکیده:

معماری خانه‌های ایرانی همواره با طبیعت ارتباطی صمیمانه داشت است. از خانه‌های فشرده و درونگرای مناطق سردسیر تا خانه‌های نواحی گرم و خشک، همگی به نحوی بایست خودهماهنگی داشته‌اند. جدایی بخش‌های زمستان‌نشین و تابستان‌نشین و حوزه بندی فضاهای خانه نشانگر این واقعیت می‌باشند. علاوه بر این که از لحاظ اقلیمی و مادی بامحیط خودسازگاری دارند از بعد معنایی و متافیزیکی هم ارتباط بسیار ظریف و پرمحتوا برقرار کرده‌اند، به نحوی که، نوع گیاهان و درختانی و فرم حوض آبی که در حیاط این خانه‌ها به کار می‌بردند سرشار از نمادها و ارتباط نزدیکی که انسان ایرانی با اصل خویش (بهشت برین) در مآورای عقل و ذهن و بینش آن را تجسم می‌کند. لذا همواره در کوچکترین فضای شخصی و خصوصی خودنیز یادگاری از آن اصالت خویش به کار می‌بندد. در این مقاله، به بررسی ارتباط خانه با

طبیعت در ایران زمین پرداخته می شود. که نقش آن در خانه ای قاجاری و به صورت موردی در خانه پوستی زاده (همدان) و ارتباط بصری و معنایی آن با فضای باز (حیاط) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

کلمات کلیدی

(خانه ای ایرانی، حیاط، فضای باز (حیاط)، خانه پوستی زاده)

۱- مقدمه:

به طور کلی برای انسان، اندیشه ایجاد مسکن و داشتن محیطی با طراوت و ترجیحاً حفظ طبیعت بکر و دست نخورده ایده ای قدیمی و باستانی است. تقدیر چنین بود که انسان در اولین لحظه حیات خود در زیباترین مکان ممکن، یعنی بهشت برین و بدیع ترین بوستان خلقت و بر بستری از گل و گیاه چشم به جهان بگشاید و این تصویر هوش ربا و روح نواز را برای همیشه در خاطر ماندگار خود ثبت کند و در تمام دوران ها بکوشد تا با استفاده از قدرت خلاق و ابتکار خویش و خاطره شیرین گذشته، برای خود و خانواده خود محیطی به وجود بیاورد که امنیت، آسایش، زیبایی و کارایی را در یک جا داشته باشد.

این همان تکنیکی است که معمار ایرانی در ساخت و ساز خانه های سنتی بکار گرفته است او از وجود گیاهان و گل های تزئینی در باغچه ها و حوض مرکزی در وسط حیاط، برای ایجاد رابطه متقابل بین بنا و طبیعت کمال بهره را برده است که با در نظر گرفتن شرایط جغرافیایی خاص هر منطقه کاری بسیار هوشمندانه بوده است. معمار ایرانی با استفاده بهینه از فضاها و مکان همه این عناصر را به صورتی نمادین و با اهدافی خاص در یک مجموعه انسجام یافته و قابل استفاده ارائه داده است یعنی خانه با تمام اجزاء سنجیده و منطقی خود در تقابل با بستر، مفهوم دو جزء هم ارزش را به ذهن القا می کند. بدین معنا که طبیعت و معماری در برابر هم قرار ندارند بلکه متقابلاً در هم ادغام شده و یکدیگر را تکمیل می کنند. که شاهد ما در این ادعا نمونه های گوناگون خانه های ایرانی و ارتباط میان حوزه بندی فضای باز و بسته معماری است.